

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

48

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

BRNO 2007

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balázs Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Blanka Veselá

Technická redakce
Technical Editors

Dana Gregorová

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

48, 2007

90270/09

Obrázek na obálce
Cover illustration

Jeskyně Býčí skála. Geometrický vzorec, datovaný do eneolitu.
Býčí skála Cave. A geometric pattern dated to the Aeneolithic.

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

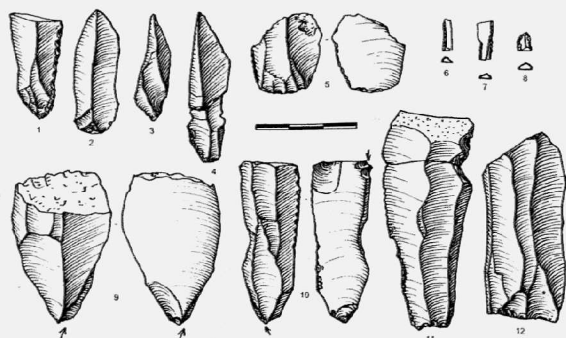
Copyright © 2007 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Kniha byla vydána s přispěním Akademie věd ČR

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz>

Obr. 28. Spytihněv-Duchonice. Vybrané artefakty. Spytihněv-Duchonice. Selected artifacts.

mavá je však hustota nálezů – v nejbohatším sektoru bylo ve výplavu 60 drobných odštěpků na ploše o rozměru 0,5 × 0,5 m a přibližné mocnosti kulturní vrstvy 15 cm (obr. 27). V kolekci osteologického materiálu z této sondáže byly identifikovány pozůstatky mamuta srstnatého (*Mammuthus primigenius*), soba (*Rangifer tarandus*), vlka obecného (*Canis lupus*), rosomáka (*Gulo gulo*), lišky polární (*Alopex lagopus*) a zajíce (*Lepus sp.*). Z těchto zvířat se dochovaly převážně dlouhé kosti, vzácně zuby a kosti autopodia. Ve výplavu bylo nalezeno množství zlomků spálených kostí, které podle zachování (Dokládál 1999) ukazují na teplotu ohně v rozmezí 500–700 °C.

Vzorek uhlíků ze sektoru 102 (levá sonda o 5 m výše ve svahu, obr. 27) byl opět datován metodou AMS v laboratoři v Groningenu. Získané datum 26 720 ¹⁴C let BP spadá do vyvinutého pavlovienu (cf. Svoboda 1994) a překrývá se s rozptýleným dat z nedaleké lokality Jarošov II-Podvršťa (cf. Škrdla – Nývltová Fišáková – Nývlt 2006).

Z dalších nálezů lze zmínit hrudky červeného barviva a vypálené hlíny, které se koncentrovaly v sondách výše ve svahu (především v levé z nich, obr. 27)

Ve studovaném odkryvu na periferii objektu zkoumaném v letech 2003–2004 byly odebrány dva kontinuální profily pro měření záznamu palconvironmentálního magnetismu, zrnitostní analýzy a obsahu karbonátů. Vzorky zubů a kostí byly odebrány pro zjištění sezonality a analýzu poměrů stabilních a radiogenních izotopů (¹²C a ¹³C, ¹⁴N a ¹⁵N, ¹⁶O a ¹⁸O, ⁸⁶Sr a ⁸⁷Sr). Analytické práce na těchto analýzách ještě stále probíhají a budou synteticky zhodnoceny v blízké budoucnosti.

V prostoru sondáže plánujeme provést v roce 2007 větší odkryv a získat tak hodnotitelnou kolekci.

Výzkum proběhl v rámci projektu GAČR č. 404-05-0305, zpracování osteologického materiálu bylo realizováno v rámci projektu GA AV ČR č. KJB800010701.

Petr Škrdla, Míriam Nývltová Fišáková, Martin Novák,
Daniel Nývlt

Literatura

Dokládál, M. 1999: *Morfologie spálených kostí. Význam pro identifikaci osob*. Acta facultatis medicae universitatis Brunensis Masarykianae 113. Brno: Masarykova univerzita.

Svoboda, J. 1994: Afterword. In: J.Svoboda, ed., *Pavlov I, 1952–1953 excavations*. ERAUL 66/Dolnočestonické studie 2, 211–225. Liège.

Škrdla, P., Nývltová Fišáková, M., Novák, M., Nývlt, D. 2005: Spytihněv (okr. Zlín). *Přehled výzkumů* 46, 207–211.

Škrdla, P., Nývltová Fišáková, M., Nývlt, D. 2006: Sídlní cluster Jarošov II. Výsledky výzkumu v roce 2005. *Archeologické rozhledy* 58, 207–236.

Resume

In 2006, we continued excavating at the site of Spytihněv-Duchonice. We extended the periphery of the settlement unit excavated during 2003–2004. This area yielded only a small collection of artifacts including two backed microblades (obr. 28: 6, 7) and a partly retouched radiolarite blade (obr. 28: 11). Contrastingly, the two test pits dug 5 m upslope yielded a more significant find – a cultural layer rich in artifacts, charcoal, red ochre, and osteological material. The artifacts were made from radiolarite (69 %), erratic flint (23 %), and the rest represent burnt items. The tools include two burins (obr. 28: 9, 10), two retouched blade fragments (obr. 28: 1, 5), and a backed bladelet fragment (obr. 28: 8). Archaeological and osteological material was collected from geliflucted non-calcareous laminated colluvial loams, which are overlaid by pleniglacial loess. Two new radiocarbon dates place the finds to the evolved Pavlovian and to the Willendorfian-Kostenkian phase of the Gravettian respectively. The excavation will continue in 2007.

TVAROŽNÁ (okr. Brno-venkov)

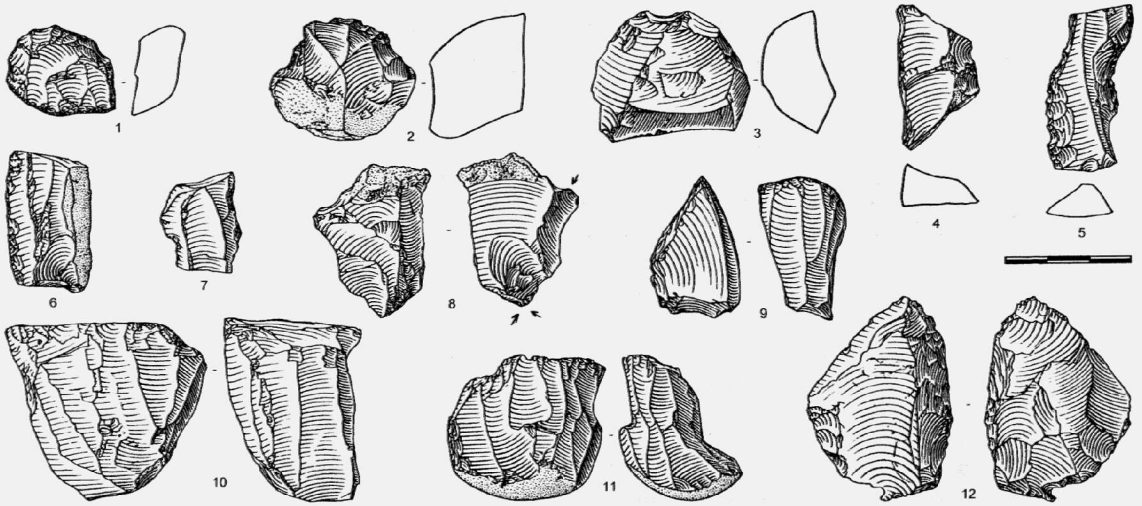
„Velatické vrchy“. Aurignacien. Sídliště. Povrchový průzkum.

Díky opakovanému povrchovému průzkumu na známé mladopaleolitické lokalitě v poloze „Velatické vrchy“, která je situována na rozhraní katastrálních území obcí Tvarožná a Velatic, byla v minulých letech získána nová kolekce artefaktů. Stanice byla v minulosti situována střídavě na katastrech obou výše zmíněných obcí (srov. Oliva 1987; Belcredi a kol. 1989, 25; Kos 1999, 183–184). Mezi paleolitickými artefakty je determinován i početný materiál kultury s moravskou malovanou keramikou.

Sídliště je situováno na západně orientovaném svahu kóty 352 m v nadmořské výšce cca 290 m, 1 km severně zemědělského družstva u Velatic. Pomyslný střed lokality je určen zeměpisnou souřadnicí N49°12,520' a E16°45,387' (WGS-84). Artefakty jsou řídké rozptýleny na povrchu šterkové terasy.

Lokalita nově poskytla kolekci 58 paleolitických artefaktů. Surovinové spektrum této kolekce je tvořeno převážně rohovcem typu Krumlovský les (31 ks), dále pak rohovcem typu Stránská skála (13 ks), křídovým spongiovým rohovcem (7 ks), rohovcem připomínajícím typ Olomučany (2 ks), radiolaritem (4 ks) a jedním kusem je zastoupena kvalitní silicit severské provenience. Z technologického pohledu kolekce sestává z jednoho kusu suroviny se stopami opracování, pěti jader a jednoho mikrojádra, dvaceti úštěpů, šesti zlomků, dvou čepeří a šesti zlomků čepeří, čtyř mikroúštěpků a osmi nástrojů. Další dva úštěpy a tři zlomky čepeří mají místní retuš.

Ve skupině nástrojů převažují strmě retušovaná škrabadla (obr. 29: 1–3), která doplňuje bilaterálně strmě retušovaná

Obr. 29. Tvarožná. Vybrané artefakty.
Tvarožná. Selected artifacts.

čepel (obr. 29: 5), retušovaná čepel (obr. 29: 6), zlomek retušované čepele (obr. 29: 4), kombinované rydlo (obr. 29: 8), a zlomek bifaciálně retušovaného artefaktu, snad listovitého hrotu (obr. 29: 12).

Kolekci je na základě přítomnosti aurignackých škrabadel a čepelí možno klasifikovat jako aurignacien.

Martin Kuča, Petr Škrdla

Literatura

- Belcredi, L. a kol. 1989: *Archeologické lokality a nálezy okrese Brno-venkov*. Brno.
- Kos, P. 1989: Velatice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů 40* (1997–98), 183–184.
- Oliva, M. 1987: Revize paleolitických lokalit z východního okolí Brna. *Přehled výzkumů 1984*, 14–18.

Resumé

This site is located in the Velatické vrchy field on the boundary of Tvarožná and Velatice cadastral territories. A number of surface surveys at the site yielded a new collection of Aurignacian artifacts.

UHERSKÉ HRADIŠTĚ (k. ú. Jarošov u Uh. Hradiště, okr. Uh. Hradiště)

Jarošov II, „Podvršťa“. Pavlovien. Sídliště. Revize materiálu.

Při revizi osteologického materiálu byl jedním z nás (MNF) rozpoznán zajímavý artefakt – fragment špičáku se zbytkem otvoru pro zavěšení (obr. 30). Jde o spodní špičák (*canin C₁*) lišky obecné (*Vulpes vulpes*). Korunka je recentně poškozená a kořen je porušen kořínky trav. Nalezen byl v roce 1997 při začišťování jižního okraje lokality (sektor S25b) v místě, kde nevýrazná kulturní vrstva přecházela do ornice. Přestože je povrch zubu značně naleptán, jsou dobře patrné stopy po zhotovení otvoru. Otvor byl vyroben technikou, která je pro gravettien charakteristická – profiznutím krátkými paralelními pohyby pazourkového nástroje z obou stran koře-

ne (cf. Škrdla 2000). Význam tohoto artefaktu tkví ve skutečnosti, že je na lokalitě ojedinělý.

Jarošov II, „Kopaniny“. Pavlovien. Sídliště. Datace.

Fragment koňské kosti, která byla získána v průběhu výzkumu této polohy roce 2005 (kost v profilu je vyobrazena v článku: Škrdla – Nývltová Fišáková – Nývlt 2006, obr. 3), byl zaslán na datování. Přestože jsme očekávali výsledek, který by spadal do willendorfsko-kostěnkovské fáze gravettien, vyšla hodnota 25 740 ± 170 -160 BP, po kalibraci 30 635 cal. BP (GrA-33578). Získané datum tak dokládá okrajové využití polohy i v období pavlovienu, kdy se hlavní sídelní aktivity koncentrovaly na sousedním temeni v poloze Podvršťa.

Výzkum proběhl v rámci projektu GAČR č. 404-05-0305

Petr Škrdla, Miriam Nývltová Fišáková

Obr. 30. Jarošov-Podvršťa. Zub s otvorem.
Jarošov-Podvršťa. Pierced tooth.